

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ รายได้ การศึกษาของผู้ปกครอง และความคาดหวังเกี่ยวกับชีวิตในอนาคต กับกิจกรรมการใช้เวลาว่าง และศึกษาเปรียบเทียบน้ำหนักการใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดชายและหญิง นักเรียนสองผลัดในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลัดที่เรียนทางผลัดกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้สุ่มจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนสองผลัดทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค 13 โรงเรียน จำนวน 944 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจการใช้เวลาว่างซึ่งได้จากการศึกษานำประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนแรก เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ส่วนที่สอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาว่าง ส่วนที่สาม เป็นข้อคำถามปลายเปิดที่ใช้ตรวจสอบคำตอบของส่วนแรกและส่วนที่สอง

นำข้อมูลทั้งหมดมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ แล้วทดสอบด้วยค่าสถิติ ไคสแควร์ (χ^2) เพื่อตรวจสอบว่า การไม่เคยทำเลย ไม่ค่อยได้ทำ ทำบ้างไม่ทำบ้าง ทำค่อนข้างบ่อย ทำเสมอและเป็นประจำ ในกิจกรรมแต่ละข้อนั้นเท่ากันหรือไม่ เป็นรายข้อ แล้วเปรียบเทียบน้ำหนักการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อโดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิจัยนี้ได้แยกข้อมูลวิเคราะห์หลาย ๆ อย่างเพื่อตรวจสอบยืนยันผลการวิจัย

สรุปข้อค้นพบ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกอย่าง แต่ละระดับไม่เท่ากัน และเมื่อพิจารณาเป็นค่าน ๆ แล้วปรากฏผลดังนี้

1. การใช้เวลาว่างคานการช่วยทำงานบ้าน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ช่วยงานบ้าน โดยการ ซักผ้า เช็ดโต๊ะ ทำความสะอาดบ้าน ล้างภาชนะ และหุงหาอาหาร นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาคช่วยทำงานบ้านมากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลาง นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้ต่ำ ช่วยทำงานบ้านมากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้สูงเกือบทุกกิจกรรม นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษา ช่วยทำงาน ทำนา เลี้ยงสัตว์ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการศึกษาต่อ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์หญิง ช่วยทำงานบ้านส่วนใหญ่มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย ยกเว้น การเลี้ยงสัตว์ ทำสวนทำนา รดน้ำต้นไม้

2. การใช้เวลาว่างคานการเรียนขณะอยู่ที่บ้าน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างขณะอยู่ที่บ้าน คานการเรียนโดยการทำการบ้าน และทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลางใช้เวลาทำการบ้าน และไปเรียนพิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนภูมิภาค แต่ทบทวนบทเรียน และเตรียมบทเรียน น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้สูง เรียนพิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้ต่ำ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการจะศึกษาต่อ ใช้เวลาทำการบ้าน และเรียนพิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการจะประกอบอาชีพ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์หญิง ใช้เวลาทำการบ้าน และเรียนพิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย นักเรียนผลิตภัณฑ์เข้าและผลิตภัณฑ์ชายใช้เวลาว่างขณะอยู่ที่บ้าน คานการเรียนไม่แตกต่างกัน

3. การใช้เวลาว่างคานการพักผ่อนหย่อนใจขณะอยู่ที่บ้าน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ พักผ่อนหย่อนใจขณะอยู่ที่บ้านด้วยการฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือหนังสืออ่านเล่น ดูโทรทัศน์ และร้องเพลง นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลาง ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ เล่นดนตรี มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค

แค่อ่านนวนิยาย และเล่นกีฬา หรือออกกำลังกายน้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้สูง คุุโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร เล่นดนตรี มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้ต่ำ แก่พังวิทย์ น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้ต่ำ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการจะประกอบอาชีพ พังวิทย์ และเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย มากกว่าพวกที่มีโครงการศึกษาต่อ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย เล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย และเล่นดนตรี มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์หญิง นักเรียนผลิตภัณฑ์เช่า พังวิทย์ และคุุโทรทัศน์มากกว่าผลิตภัณฑ์ชาย แต่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ชาย

4. การใช้เวลาวางคานการ เรียนขณะที่อยู่โรงเรียน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างขณะที่อยู่โรงเรียน คานการ เรียนโดย ทำการบ้าน หรืองานที่อาจารย์มอบหมาย และเช่าห้องสมุด นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลาง ใช้เวลาวางที่โรงเรียนคานการ เรียนน้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาคเกือบทุก กิจกรรม นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้สูง เข้าปรึกษาอาจารย์ และลอกการบ้าน เพื่อน มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้ต่ำ และทบทวนบทเรียนหรือเตรียมบทเรียน น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้ต่ำ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชายทำการบ้าน หรืองานที่อาจารย์มอบหมายน้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์หญิง นักเรียนผลิตภัณฑ์เช่าลอกการบ้าน เพื่อนมากกว่าผลิตภัณฑ์ชาย นักเรียนผลิตภัณฑ์ชายใช้เวลาทำงานชุมนุมมากกว่าผลิตภัณฑ์เช่า

5. การใช้เวลาวางคานการ เล่นกีฬาที่โรงเรียน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ ไม่เคย และไม่คอยได้เล่นกีฬา เกือบทุกประเภท นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนกลาง เล่นวอลเลย์บอล ตะกร้อ กรีฑา น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถมีรายได้ต่ำ เล่นกรีฑา วอลเลย์บอล ตะกร้อ มากกว่านักเรียนที่มีความสามารถมีรายได้สูง นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีโครงการประกอบอาชีพ เล่นกรีฑา ตะกร้อ มากกว่าพวกที่มีโครงการศึกษาต่อ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย เล่นกีฬา

มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์เกือบทุกชนิด นักเรียนผลิตภัณฑ์เล่น ฟุตบอล บาสเกตบอล ตะกร้อ กรีฑา มากกว่าผลิตภัณฑ์

6. การใช้เวลาว่างานพูดคุยกับเพื่อนที่โรงเรียน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ใหญ่ คู่กันเรื่อง การเรียนต่อ ชาวที่นำเสนอ บทเรียน การประกอบอาชีพ เพลงและดนตรี นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลางวิจารณ์อาจารย์ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค แต่คู่กันเรื่องอื่น ๆ น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้สูง วิจารณ์อาจารย์ และคู่กันเรื่องเพื่อนทางเพศ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้ต่ำ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์คู่กันเรื่องต่าง ๆ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย ยกเว้นเรื่องเพื่อนทางเพศ นักเรียนผลิตภัณฑ์คู่กันเรื่องภาพยนตร์ และคารา มากกว่าผลิตภัณฑ์ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์มีโครงการศึกษาต่อ วิจารณ์อาจารย์ มากกว่ากลุ่มที่มีโครงการประกอบอาชีพ แต่คู่กันเรื่องการประกอบอาชีพ น้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์มีโครงการประกอบอาชีพ

7. การใช้เวลาว่างานในระหว่างไปและกลับจากโรงเรียน

นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เดินทางไปและกลับจากโรงเรียน โดยไม่แวะทำกิจกรรมใด ๆ ระหว่างทาง นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ในส่วนกลาง แวะชมภาพยนตร์ ไปเรียนพิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนภูมิภาค แต่ใช้เวลาตรงนี้หารายได้พิเศษน้อยกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้สูง แวะทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างทางมากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์ที่มีความมามีรายได้ต่ำเกือบทุกชนิด ยกเว้นการหารายได้พิเศษ นักเรียนสองผลิตภัณฑ์ชาย แวะไปบ้านเพื่อน สูดบุหรี่ และทำงานหารายได้พิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลิตภัณฑ์หญิง แต่แวะชมสินค้าตามห้างสรรพสินค้า หรือทานขนมมากกว่า นักเรียนผลิตภัณฑ์ชาย แวะเรียนพิเศษ แวะชมภาพยนตร์มากกว่าผลิตภัณฑ์นักเรียนสองผลิตภัณฑ์มีโครงการประกอบอาชีพ แวะทำงานหารายได้พิเศษ และสูบบุหรี่ มากกว่ากลุ่มที่มีโครงการศึกษาต่อ แต่แวะชมภาพยนตร์ และไปเรียนพิเศษ น้อยกว่ากลุ่มที่มีโครงการศึกษาต่อ

8. การใช้เวลาว่างในวันหยุด

ในวันหยุดนักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่ ฟังวิทยุ มากกว่าปกติ นักเรียนสองผลัดใน ส่วนกลาง คุโทรทัศน์ ไปเรียนพิเศษ ไปทัศนศึกษาต่างจังหวัด มากกว่านักเรียนสองผลัด ส่วนภูมิภาค แต่ฟังวิทยุ เล่นกีฬา ไปบ้านเพื่อน ทหารายได้พิเศษ น้อยกว่านักเรียนสองผลัด ส่วนภูมิภาค นักเรียนสองผลัดที่บิคมารคามี่รายได้สูง คุโทรทัศน์ ไปทัศนศึกษาต่างจังหวัด ฟังวิทยุ ไปชมภาพยนตร์ ไปชมสินค้าตามห้างสรรพสินค้า มากกว่านักเรียนสองผลัดที่บิคมารคามี่รายได้ต่ำ แต่ไปห้องสมุด และทหารายได้พิเศษ น้อยกว่า นักเรียนสองผลัดชาย ไปชมภาพยนตร์ ไปชมสินค้าตามห้างสรรพสินค้า เล่นกีฬา ทหารายได้พิเศษ มากกว่านักเรียนสองผลัดหญิง แต่ฟังวิทยุ และคุโทรทัศน์ น้อยกว่านักเรียนสองผลัดหญิง

9. การรวมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ ของนักเรียนสองผลัด

นักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่รวมกิจกรรม กีฬา นันทนาการทางวิชาการ ทัศนศึกษาออกสถานที่ สอนพิเศษเพิ่มเติม อภิปรายหรือโต้วาที นักเรียนสองผลัดชายรวม กิจกรรม กีฬา และงานรื่นเริงสังสรรค์ มากกว่านักเรียนสองผลัดหญิง

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า การใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. เพศ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาว่างสัมพันธ์กับ เพศ เพศชายจะทำกิจกรรมที่ใช้แรงงานมาก เช่น เล่นกีฬา เดี๋ยงสัตว์ ทำสวนทำนา รดน้ำต้นไม้ ส่วนเพศหญิงก็จะทำกิจกรรมประเภทอยู่ในร่ม เช่น ช่วยงานบ้าน ทำความสะอาด หุงหาอาหาร ไปชมสินค้าตามห้างสรรพสินค้า ไปทานขนมหรืออาหารว่างมากกว่านักเรียนชาย และนักเรียนหญิงจะเอาใจใส่ต่อการเรียนทั้งขณะที่อยู่ที่บ้านและโรงเรียน มากกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้ อาจจะมาจกสาเหตุที่นักเรียนชายร่างกายแข็งแรง และมีพลังกำลังมากกว่านักเรียนหญิง

2. ภูมิภาค นักเรียนในส่วนภูมิภาค ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่เป็นการทำงาน มากกว่านักเรียนในส่วนกลาง และใช้เวลาว่างการพักผ่อนรื่นเริงสังสรรค์ น้อย ทั้งนี้ อาจจะมาจกสาเหตุที่นักเรียนในส่วนภูมิภาคต้องช่วยเหลือตัวเองมากในขณะที่นักเรียนในส่วนกลาง

มีเครื่องดนตรี เทคโนโลยี ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น วิทยุโทรทัศน์ มากกว่าในส่วนภูมิภาค

3. สถานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดาสัมพันธ์กับการศึกษา อาชีพ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจดี มีโอกาสใช้เวลาทำกิจกรรมด้านการเรียน การพักผ่อนสังสรรค์บันเทิง มาก ในขณะที่นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีอาจมีภาระช่วยเหลือครอบครัวด้วย

4. ผลัดที่เรียน มีความสัมพันธ์กับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น นักเรียนผลัดเช้า จะแวะดูภาพยนตร์ หรือดูโทรทัศน์ มากกว่าผลัดบ่าย เพราะโรงภาพยนตร์จะเริ่มฉายตั้งแต่เที่ยงวันไป ในวันธรรมดาซึ่งเป็นเวลาที่ผลัดเช้าเลิกเรียน และสถานีโทรทัศน์จะเริ่มแพร่ภาพตั้งแต่ช่วงบ่าย เช่นเดียวกัน

เกี่ยวกับการรวมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ นักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่รวมในกิจกรรม ที่ทั้งสองผลัดได้ร่วมกันกระทำ เช่น กีฬา นันทนาการทางวิชาการ ทัศนศึกษานอกสถานที่ ทั้งนี้อาจจะมาจากสาเหตุนักเรียนสองผลัดมีความรู้สึกห่างเหินกันทั้ง ๆ ที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน กิจกรรมเหล่านี้อาจช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นหน่วยเดียวกัน พวกเดียวกัน ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เท่านั้น ข้อค้นพบจึงจำกัดอยู่ภายในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสองผลัด ทุกแห่งมีการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในวัยต่างไปจากตัวอย่างประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนสองผลัดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนสองผลัดส่วนใหญ่ นอกจากการเล่นกีฬาในช่วงโม่งพลศึกษาแล้ว ไม่ได้เล่นกีฬาเกือบทุกชนิด ทั้ง ๆ ที่นักเรียนมีเวลาว่างมาก และอยู่ใน

วัยที่สมควรจะได้ เล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสองผลัด ส่วนใหญ่ประสบปัญหาขาดแคลนบริเวณ อาคารสถานที่ ไม่สามารถจะมีสนามกีฬาที่ใช้พื้นที่มาก ๆ เช่น ฟุตบอล โต้ ในบางแห่งอาจ จะมีไม่ได้ แม้สนามกีฬาที่ใช้พื้นที่ขนาดกลาง เช่น บาสเกตบอล วอลเลย์บอล โรงเรียน อาจจะหันมาส่งเสริมกีฬาประเภทที่ไม่ใช้พื้นที่มากนัก เช่น เทเบิลเทนนิส เป็นต้น ปัญหา การขาดแคลนสนามกีฬานี้ หน่วยงานอื่น เช่น เทศบาล สโมสรต่าง ๆ อาจจะช่วยลด หรือ แก้ไขปัญหานี้ได้

3. จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนสองผลัดในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และนักเรียนชายกับหญิง มีน้ำหนัก และความต้องการในการทำกิจกรรมในเวลาว่างบาง อย่างต่างกัน ดังนั้นผู้รับผิดชอบด้านการจัดกิจกรรมในโรงเรียน ควรจะได้คำนึงถึงข้อ แยกต่างนี้ และควรจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพ และส่งเสริม ประสิทธิภาพของนักเรียนอย่างแท้จริง

4. นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือ หนังสืออ่านเล่น ดังนั้นถ้าสื่อมวลชนเหล่านี้จัดรายการ หรือตีพิมพ์ สิ่งที่มีเนื้อหาสาระเป็น ประโยชน์ ก็จะก่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียนส่วนใหญ่ สมควรที่ผู้วางนโยบาย และผู้รับผิดชอบ ด้านการสื่อสารมวลชน จะโคจรระหนักในความสำคัญอันนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย